

Halászáti Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XIII. évfolyam

2012
május

A Magyar Haltermelők és Halászáti Vízterület-hasznosítók
Szövetsége információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
E lapszámunk a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával készült.

Szigorodik az orvhalászat elleni jogi fellépés

A Magyar Haltermelők és Halászáti Vízterület-hasznosítók Szövetsége (MAHAL) évek óta szorgalmazza, hogy a hallopást, vagyis az orvhalászatot komolyabb szankciók sújtsák, mint ahogy ez az eddigi jogalkalmazás során megjelent. Úgy tűnik, hogy a készülő új büntető törvénykönyv tervezetben sikerül megjeleníteni ezt a várva várt szigorítást. Dr. Orosz Sándor, a MAHAL ügyvezető igazgatója – lévén hogy jogász végzettségű, így nem idegen számára ez a terület sem – egyeztető megbeszéléseken vett részt a törvényalkotókkal.

Az alapvető kérdés az, hogy jól kezeli-e a magyar társadalom, a magyar állam azt a helyzetet, amit hallopásnak nevezünk, kezdte mondandóját az igazgató, aki azonnal egyértelmű választ is adott: jelenleg határozottan nincs jó válasz erre a súlyos társadalmi problémára. Az igazgató emlékeztetett arra, hogy már 2004-ben élesen kritizálták ezt a jogi helyzetet a halászátról és horgászátról szóló parlamenti nyílt nap szakmai résztvevői. Kiseb eredmények azóta ugyan születtek, de áttörésről nem beszélhetünk. Némileg csökkent a hallopás mértéke akkor, amikor a jelenlegi kormány idején a Btk. módosításával radikális fellépés vált lehetővé a hatóságok részéről. A lopás büntetési tételét szigorították, s már egy bolti lopásért is börtönbe csukhatják az elkövetőt, vagy legalább is szigorú eljárások alá vonták az illetőt.

Túlzott várakozás lenne, ha az új büntető törvénykönyvtől azt remélnék, hogy a radikális áttörés megtörténne, bár az látható, hogy valóban radikális, ha úgy tesszük komoly szigorítások bevezetése várható. A lopás törvényi tényállása nem változik, vagyis semmit nem változtat a büntetőjogi minősítésen az, hogy mit lop az illető. Ha elloppják az autót, a pénzt, a halat, a vadat, és még sorolhatnánk, akkor az elkövető jogi értelemben is megvalósítja a lopás bűncselekményét.

Nem arról van szó, hogy az orvhalászat

Dr. Orosz Sándor: ideje a hallopás szankcióinak szigorítása

az a lopást kívánna büntetni, hanem arról, hogy olyan illegális halászáti cselekményeket is szigorúan büntetni rendel, amelyek egy jelentős részének okszerű folyamánnyaként a halat is lopják.

Engedély nélküli halászat, védett fajok, védett korosztályok, tilos területen folytatott halászat, meg nem engedett eszközzel folytatott halfogás, ezek önmagukban is illegális tevékenységek, amelyekhez rendszeresen az is társul, hogy a halat el is lopják. Az orvhalászat tehát – jogi értelemben

Tartalom:

- Kiseb hadsereg vigyázza a Ráckevei (Soroksári) Duna-ágot _____ 2
- A II. Gödöllői Halászáti-Horgászáti Szakember Találkozó _____ 5
- Aszály sújtja a tógazdaságokat _____ 6
- Macedón halászáti szakemberek tanulmányútja hazánkban _____ 7

– a hallopás bizonyos kísérleti tényállásainak önálló büntetőjogi megjelenítése.

S ez tényleges szigorítást jelent, mivel ha valaki tiltott eszközzel halászik, és sikerrel teszi ezt, ugyanakkor a hatóság elkapja, akkor két bűncselekményért vonják felelősségre. Ez pedig azt jelenti, hogy halászáti büntetést kell kiszabni, így nem lehet megbocsájtó ítéleteket hozni. A két bűncselekmény tehát az orvhalászat és a lopás, amely elkövetésének megítélésében nagyon nehéz lesz elkerülni, hogy ne csukják rács mögé az illetőt. Az igazgató úgy véli, hogy az a szándék, amely az új Btk. megalkotását is motiválja, az e tekintetben igen erősen rendpárti, így, ha jövőre hatályba lép, akkor sokkal keményebb fellépések várhatók a tolvajok ellen. Ezt pedig üdvözli a szakma.

Az új Btk. társadalmi vitájában a MAHAL is részt vett. Néhány rész kérdésben nem alakult ki teljes összhang, ugyanis a szakma a javasoltnál szigorúbb igényekkel lépett fel. De ennek a végeredményt tekintve nincs jelentősége, ugyanis az elfogadott, végső szabály alapján dől el, hogy mi lesz a tényleges eljárásrend. Egy azonban biztos: az állam is komolyan veszi a hallopást.

Nincsenek egzakt adatok arra, hogy a hallopás során mennyi kár éri a halászatot, a horgászvizek fenntartóit. A halat ugyanis lopja a madár, a vidra, a biodiverzitás halebő szereplői. A tógazda pedig csak azt szűrheti le, hogy a hal mennyisége lényegesen kevesebb az elvártnál. Ha az elloptott halmennyiség felét a rapsicok rovására írjuk, a másik felét mádkárként könyvelik el, akkor nem járunk messze az igazságtól, mondta az igazgató.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

Milyen cselekmények azok, amelyek az orvhalászat tényállását kimerítik? Eddig ugyanis nem volt ilyen tényállás, csupán az állatkínzás tényállásába sikerült beszuszakolni bizonyos illegális horgászati, halászati módszereket, de ez nem jelentette az igazi megoldást. Nos, az engedély nélküli halászat az orvhalászat kategóriájába tartozik. Az engedély nélküli horgászat azonban már rázósabb ügy, mert ez oly mértékben szélesítené ki a tényállást, ami devalválhatná a jogszabályhely értékét. Ezért a jogalkotók és a minisztérium szakemberei egyetértettek abban, hogy az engedély nélküli horgászás nem büntetőjogi kategória. Félreértés ne essék, ez nem jelenti azt, hogy ez bocsánatos bűn, mivel az ellene való fellépésnek ma is vannak jogi eszközei. A halászati felügyelők eddig is, és ez után is bírságot szabnak ki, vagyis nem változik meg a szankciója, az eljárásrendje.

A védett halfajokkal kapcsolatban, a halászati törvényben is vannak rendelkezések. Először is az, hogy ha kifogják, akkor vissza kell engedni. Nos, ezt a paragrafust a Btk.-ban is meg akarta a szakma jeleníteni, ám kiderült, hogy a természetkárosítás tervezett törvényi tényállása valamivel enyhébb, mint az orvhalászat. Elindult egy párbeszéd, a szakma is vitakozott erről, s még elfogadható az, hogy nem orvhalászatért, hanem természetkárosításért büntetik meg azt az egyént, aki védett halat fog ki, és azt nem helyezi vissza. A fokozottan védett halak esetében ugyanolyan büntetőjogi fenyegetettséget jelent az elkövetőnek, mintha orvhalászatot követne el. Az alacsonyabb eszmei értékű védett halak esetében némileg enyhébb a természetkárosítási fenyegetettség, mert ehhez nagyobb mennyiségű hal fogása szükséges, mintha orvhalászatért kellene helytállnia.

Nem kívánt a szakma semmiféle engedélyt tenni abban a témakörben, hogy a tiltott helyen való hallopás, és a méreten aluli fogások ne minősüljenek orvhalászatnak. Ugyancsak ragaszkodott a szakma az elektromos eszközök használatának szigorú büntetéséhez, de a szabályozást úgy kellene tovább szigorítani, hogy már az eszköz birtoklása is büncselekménynek számítson. A fegyverbirtokláshoz hasonló szabályozásra volna szükség, de ezt egyelőre nem sikerült a jogalkotókkal elfogadtatni. De abban mindenki egyetértett, hogy a most alakuló Btk.-val kapcsolatban megfontolásoknak érvényesülnie kell a halászati törvény módosításában is. Ha annak lesz nagyobb visszaható ereje, hogy jobb lenne a lopás szabálysértéssel kapcsolatos eljárásrendbe illeszteni az orvhorgászatot, akkor vélhetőleg ezt az új halászati törvénnyel egyidőben elindított szabálysértési módosítással lehet elérni.

H. Gy.

Kisebb hadsereg vigyázza

A halászoknak, horgász szervezeteknek, halászati vízterület kezelőinek mindig is nagy problémát okozott a halállomány megvédése. Ráadásul kettős szorításban van az ágazat. Egyrészt vannak a rapsicok, másrészt a természeti (mondhatjuk úgy is, hogy madár) károk, amely ellen igen nehéz védekezni. A károkat a tolvajok és a kormoránok okozzák. S ha a halállomány egyik felét sikerül megvédeni, akkor az már jelentős eredménynek mondható. A Ráckevei Dunaági Horgász Szövetségnél példa értékű a halóri tevékenység, ezért is beszélgettünk a hallopás helyzetéről Tóth Istvánnal, a Szövetség ügyvezető igazgatójával.

Mielőtt a konkrétumokra térünk, az igazgató elmondja, hogy a szövetség gondozása alatt lévő vízterület csaknem kétezer hektár élő víz, mely a Ráckevei (Soroksári) Duna-ág és a hozzá tartozó mellékvizek. A Duna-ág halállományát – harmincezer horgász jelenléte miatt – a szövetség évente haltelepítéssel pótolja. Ezért víztisztítót, halkeltetőt, előnevelő telepet és tógazdaságot működtetnek. Évente 180–200 ezer kilogramm fogható méretű (horogérett) pontyot telepítenek a Duna-ágba és vízrendszerébe. A halkeltetőben 20–25 millió darab süllőt, csukát, pontyot, harcsát, compót keltetnek, telepítés és továbbnevelés céljából. A halállomány megőrzése alapvető feladata a szövetségnek, hiszen amikor a halászati jogot elnyerték, akkor erre kötelezettséget is vállaltak. A VM irányító hatósága egyébként rendszeresen ellenőrzi, figyelemmel kíséri a szövetségnél folyó haltelepítési és halórzési tevékenységet.

Amikor rákérdezek a kétezer hektáron lévő értékre, az igazgató tömören válaszol: felbecsülhetetlen. De ha már szóba hoztuk, akkor megjegyzi, hogy a reális becsléshez próbahalászatokra lenne szükség, mely a közeli jövőben tervbe vehető. A haltermelésre és a haltelepítésre viszont van adatuk, évente több mint 150 millió forintot költenek erre a célra. A vízrendszerben lévő halértékről tehát nem tudunk beszélni, de arról már igen, hogy ezt az óriási természeti értéket hogyan, miképpen, milyen szervezettel védik meg. S nem csupán a halállomány megővéséről van szó, hanem a környezet és a víz védelméről is. A halóri állományuk 14 főállású halórból áll, s mellettük működtetnek egy hatóságánál vizsgázott, társadalmi halóri szervezetet is. Jelenleg 106 ilyen vizsgázott halóruk van, Ők fizetés nélkül társadalmi munkában dolgoznak. Közülük 40–50 fő a szövetséghez tartozó horgászegyesületek és annak szervezésében gyakrabban végzik ezt a munkát.

A szövetség halóri szervezetét a Dunai Vízrendészeti Rendőrkapitányság, a Duna-ág illetékességi területén működő

Tóth István: az ország egyik legjobban szervezett halóri tevékenysége folyik a szövetségnél

rendőrkapitányság is segíti együttműködési megállapodás keretében. Hozzájuk csatlakozik még öt Duna-ág melléki polgárőr szervezet is. Magyarán egy kisebb hadsereg vigyázza a szövetség vizét, környezetét és a halállományt. Ha nem volna ez a szervezet, akkor sötét jövőt lehetne csak jósolni. Sajnos, az emberek esendőek, és bár a szövetséghez tartozó 30 ezer horgász többsége törvénytisztelő polgár, akik betartják a szabályokat, de van egy olyan réteg, akinek a természeti kincsek tisztelete és védelme nem elsődleges szempont. Ők – úgy mond – „vájkálnának” a vízterületen, és semmibe veszik a szabályokat. Így is, évente, több mint háromszáz alkalommal kell intézkedést, feljelentést továbbítani a hatóságokhoz. Azokkal szemben tessék ezt, akik nem tartják be a horgászat szabályait, és az ide vonatkozó környezetvédelmi törvényeket. A halóruk tevékenysége kiterjed a horgászat betartásának ellenőrzésére, arra, hogy a horgász szabályosan horgásszon, engedélyezett mennyiségű eszközökkel tegye azt, tartsa be a tilalmi időket, az ivó helyeket tartsa tiszteletben, a védett és méreten aluli ha-

a Ráckevei (Soroksári) Duna-ágat

lakat engedje vissza, ne lépje túl a napi fogható mennyiséget a jelölt halakról adjon számot a szövetség részére, mert ebből nagyon fontos szakmai információkat szűrnek le, a Duna-ágban vonuló, mozgó halakról, a súlygyarapodásukról.

Kiterjed ez a tevékenység a parti sávban lévő szemetelés megszüntetésére is. Több év óta megbüntetik a szemetelőket, ennek ellenére éppen a riport készítésekor fejezték be azt az akciót, amelynek során a Duna-ág három területéről gyűjtötték össze a vízparti szemetet. A szemégyűjtést a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóságnál alkalmazott közfoglalkoztatottakkal és a halőrökkel közösen végezték. A szövetség gépkocsija szállította el Ráckeve, Dömsöd és Szigetsép területéről a 300 köbméternyi (!) vízközei bizonytalan eredetű, és vegyes összetételű hulladékot, a dömsödi szeméttárolóba. Hozzá kell tenni, hogy a Bio-Pannónia Kft. dömsödi telepével is van együttműködés, s ennek alapján a beszállított szeméttömeget ingyenesen befogadják. De így is jelentős költséggel jár ez az „akció”, mert a gázolaj magas ára, a közfoglalkoztatottak, a halőrök bére komoly tétel.

Úgyancsak a halőrök gondoskodnak arról, hogy az általuk rendszeresen vett vízminták eljussanak a laboratóriumba. Erre azért van szükség, mert a körzetükben öt víztisztító is „bedolgozik”. A nem mindig kellő tisztaságú vizek beeresztése miatt szükség van a rendszeres ellenőrzésre. Újabban példátlanul megnőtt a különféle helyekről, gyakran a folyó Dunából, a Kvassay zsílipen keresztül befolyó olajszennyeződések esete. Több alkalommal történik feljelentés ilyen ügyekben is, éppen most folyik az illetékes rendőrkapitányságon egy április eleji kiterjedt olajszennyeződés eredetének nyomozása. Ezek a szennyezések több ezer köbméter élő vizet tesznek tönkre, így egyáltalán nem mindegy, hogy fény derül-e a károkozó üzemre, vagy személyére. Az igazgató megjegyzi, hogy a víz tisztaságával, minőségével állandó gondjaik vannak, viszont ezt nem csak ők ellenőrzik, hanem a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Felügyelőség laboratóriuma is. Innen rendszeresen megkapják a laboratóriumi eredményeket. A Duna-ág vize sajnos gyakran harmad, negyed vagy ötöd osztályú minőségű. A vízminőség természetesen a szennyvíztisztítók környékén a legrosszabb.

S itt még nincs vége a halőrök munkájának. A parti üdülnél élők közül sem mindenki tiszteli az élővilágot, és a parti sávban lévő nagyon értékes nádasok és sásstelepek irtását saját elképzelésük szerint teszik, az élőhelyeket kipusztítják. Egyszerűen gépekkel kitermelik a vízi nö-

vénzetet, amelynek helyét sittel töltik fel, és pihenő, napozó helyeket alakítanak ki maguknak. Velük szemben is eljárnak az halőrök, és a megfelelő hatósághoz továbbítják az ügyet. Am hiába kötelezik őket a hatóságok az eredeti állapot visszaállítására (plusz pénzbüntetéseket is kiszabnak), az eredeti állapotot a teljes valóságában már nem lehet visszaállítani. Esetenként bizonyos regenerálódásra képesek ezek a területek, de sok-sok év kell ahhoz, hogy a természet visszafoglalja magának azt a részt, amit elvettek tőle. Sajnos, egyre több ilyen problémával találkozunk, de a hatóságok együttműködésével, a büntetések szigorításával talán ezek a cselekmények is visszaszoríthatók.

Éjszaka, kivilágítatlan stégeken, őrizetlenül hagyott horgászbotok külön kategóriát képviselnek a szövetség életében. Az igazgató elmondja, hogy az így megtalált botokat összegyűjtik, de a stégen feljegyzést hagynak a horgász számára, hogy hol találja a felszerelést és jelentkezzen érte. Ritka alkalom, hogy a horgász bemegy a szövetségbe, ezért kész arzenál gyűlt már össze a raktárban, ahol három évig őrzik a botokat. Három év után már nem őrzik a felszereléseket, hanem azokat hat gyermekintézmény (velük is évek óta tart az együttműködés) lakói között osztják szét Gyermeknapon. Ekkor a gyermekek gyermekek horgászengedélyt és horgászfelszerelést kapnak. Így remélhetőleg jó helyre kerülnek a gazdátlan botok.

Komoly, „profi” halóri feladat a gereblyező, hálózó, varsázó, vagy elektromos halászeszközzel halászók leleplezése, elfo-

gása. Igaz, hogy az elektromos eszközökből egyre kevesebbet használnak, mert a jól működő halóri szolgálat elfogta, leleplezte az elkövetőket. De azért minden évben találkoznak egy-egy elkövetővel. Hat nap, hat éjjel, hat halór figyelte azt a tolvajt, akit végül zsákmányostul elfogtak. A csónakjában építkezéshez használt talicskát is találtak a tiltott eszközök mellett, s amikor a zsákmányát a talicskába helyezte, és az autójához tolta, s megkezdte a halak berakását, akkor csaptak le rá, mert csak így lehet bizonyítottnak tekinteni a haltolvaj leleplezését a bíróság, az ügyesség előtt.

Az utójára elfogott, lőfegyverrel felszerelt, szervezett, hálózó rablóbandán négy éve ütötte rajta, mégpedig Ráckeve környékén. Jelenleg is a bírósági szakaszban van az ügy, bár rész-ítéletek vannak, ezek szerint nem csak pénzbüntetésre, hanem felfüggesztett börtönbüntetésre is ítélték az elkövetőket. Szervezett, hálózó rablóbandáról jelenleg nincs tudomásuk. A felderített ügyeknél – legalább is ez az utóbbi három év tapasztalata – a bíróság egyre szigorúbb, elrettentőbb ítéleteket hoz. Szigorítottak a büntetések minőségén, s már nem kezelik szociális bűncselekménynek a hallopást, legyen szó akár csak néhány kilogrammról. Az igazgató is úgy véli, hogy az új Büntető Törvénykönyvben – amely jelenleg még csak tervezet, de várhatóan 2013. január elsejével lép hatályba – megfelelő szigorral szankcionálják a hallopást, de a helyes arányokat itt is meg kell találni. Magyarán, az elkövetők anyagi helyzetét is figyelembe vevő bírságok kiszabása indo-

Egy jól felszerelt rapsics csónak. Ezzel már biztosan nem lopják a halat

⇒ kolt (egy hajléktalantól nem lehet a lakását „elvenni”). A bírságokból származó bevételekről egyébként nincs tudomása szövetségnek. Tóth István megjegyzi, hogy volt időszak, amikor a Halászati Alapba folytak be a bírságok összegei, s ebből a pénzből – pályázati úton – vissza lehetett kapni a halóri tevékenység fejlesztésére. Jó volna, ha ez a rendszert – a mai lehetőségekhez igazítva – ismét bevezetné a hatóság.

A ráckevei szövetség a halóri tevékenység működésére és fejlesztésére évente közel százmillió forintot fordít saját bevételeiből. Az idén új csónakot vásároltak a halórököknek. A kétmillió forintba került csónakkal tovább javulhat a munka hatékonysága, amelyről már ma is elmondható, hogy a Duna-ágon és mellékvizein az

Íme, egy elkobzott, a hal kábítására, házi-lag összerakott elektromos berendezés

ország egyik legjobban szervezett halóri tevékenysége folyik. Ezért is lepődtek meg azon a törvényjavaslaton, mely a jelenlegi halászati örök (halórök) jogosultságát meg kívánja változtatni. A javaslat szerint a jövőben csak azok a halászati örök végezhetnék ezt a munkát, akik közalkalmazotti, közjogi alkalmazásban állnak. Ezzel azért nem értenek egyet, mert olyan széles körű halóri szervezetet hoztak létre, és működtetnek, amely az országban is példa értékű, és éppen a belügyminiszteri, szakigazgatási szervekkel szorosan együttműködik. A véleményüket eljuttatták a törvényalkotókhoz is.

Hajtun György

A hatóságok közül a megyei illetékes Halászati Felügyelettel is kiváló az együttműködésük. Igazolja ezt az a statisztika is, amit a múlt évi szabálysértésekről készítettek.

A halóri ellenőrzések alapján halvédelmi szabálysértési feljelentést tett a Ráckevei Duna-ági Horgász Szövetség 275 esetben. Hatóságnak 264 fő (Pest megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága) és Horgász Egyesület Fegyelmi Bizottságához egyidejűleg ugyanazért a szabálysértésért 41 fő ellen kezdeményezett eljárást a szövetség. A helyi horgászrend megsértése miatt csak a Horgász Egyesületek Fegyelmi Bizottságának 11 esetet továbbítottak. A feljelentések az alábbi indokok alapján történtek:

- engedély nélküli horgászatért (207 fő);
- több botos horgászatért (20 fő);
- fogási napló nem vezetéséért (1 fő);
- horgász engedély átruházása miatt (2 fő);
- tiltott módon való horgászatért (11 fő);
- méreten aluli hal megtartása miatt (5 fő);
- kíméleti, tiltott területen és tilalom alatti horgászatért (14 fő);
- a kifogható hal mennyiség túllépése miatt (4 fő);
- őrizetlenül, kivilágítatlanul hagyott horgászbotokért (11 fő).

A Dunai Vízügyi Rendőrkapitányság 108 fő ellen indított eljárást. A szabálysértőkkel szemben hozott határozatokat a Horgász Egyesületeknek tagjaik megítélésére és további szankciók meghozatalára, a halórököknek is továbbítjuk, mert munkájuk eredményét látniuk kell. A Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága által kiszabott halászati hatósági büntetés, az állami horgászjegy visszavonása mellett, emelt összegű pénzbírságot is jelentenek. [Web oldalunkon (www.rdhsz.hu) megtalálható a szabálysértők listája.]

Példák a kiemelkedő pénzbírságra:

- 300 000 Ft harcra tilalom alatt gereblyező módszerrel 17 db harcsát fogott;

Szviridov Attila halóri csoportvezető: nincs megállás, éjjel-nappal kell őrködni a vízen

- 300 000 Ft harcra tilalom alatt gereblyező módszerrel 14 db harcsát, 1 db süllőt fogott. Mindkettő esetében az ügyészség állatkínzásért is vádat emelt;
- 120 000 Ft tilalom alatt engedély nélkül horgászott, több méreten aluli halat fogott;
- 130 000 Ft tilalom alatt 11 db pontyot fogott;
- 200 000 Ft többször engedély nélküli horgászaton érték tetten;
- 200 000 Ft 14 db pontyot fogott melyből 12 db méreten aluli volt;
- 220 000 Ft halászott (90 m-es hálóval).

A Ráckevei Dunaági Horgász Szövetségnek csak arról van kimutatása, hogy a szabálysértőket milyen összegű pénzbírságra büntetik. A hatóságtól nem kapnak visszajelzést arra vonatkozóan, hogy a bírságokat befizetik-e a szabálysértők, illetve be nem fizetés esetén milyen eredménnyel hajtják be. Csak egy-egy esetben van tudomásunk arról, hogy az így keletkezett állami kintlévőségek behajtása megkezdődött. Halvédelmi bírságok meg nem fizetése miatt két fő esetben végrehajtási eljárás van folyamatban. Az egyik esetben kamatostól 297 169 Ft, másik fő esetében 315 136 Ft a behajtani kívánt bírság összege.

Rékasi Balázs halór az új csónakkal gyorsan halad

A II. Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozó

A tavalyi első és sikeresen debütált rendezvényt a Szent István Egyetem, MKK-KTI Halgazdálkodási Tanszéke ez év január 26–27-én ismét megrendezte. Az első találkozó pozitív fogadtatása, a szakma elismerése nagy kihívás elé állította a szervezőket: a színvonalat szükséges meg- és fenntartani, lehetőleg úgy, hogy a résztvevők mindegyike találjon érdekfeszítő és hasznos információkat tartalmazó előadást.

A találkozót *dr. Mezei Tibor*, a SZIE főtitkára nyitotta meg, aki köszöntő beszédében kihangsúlyozta, hogy az egyetemek jövőjében egyre nagyobb jelentőséget játszanak a vállalati, gyakorlati kapcsolatok. A szakember találkozó, illetve a résztvevők jól demonstrálják azt, hogy a SZIE keretében működő Halgazdálkodási Tanszék szakmai körökben ismert és elismert szereplő, az egyetemi kollégák által képviselt szakterület a halászati ágazat fejlődését és előrelépési törekvéseit segíti és támogatja, hiszen az első napon 127, míg a második napon 94 szakember vett részt a rendezvényen.

A szakember találkozó nyitó előadását *dr. Horn Péter* akadémikus, egyetemi tanár tartotta, aki állattenyésztő szaktekintély, de mellette az akvarisztika területén is sikereket ért és ér el napjainkban is. Elő-

adásában bemutatta a mezőgazdaság 21. századi kihívásait, taglalta a mezőgazdasági ágazat termelési egységeinek előállítási gondjait: az intenzifikálásból adódó energia beviteli többletet, az egyes állattenyésztési ágazatokban rejlő további lehetőségeket.

A résztvevőket jó érzéssel töltötte el az a vélemény, miszerint a jelen század fehérjeszükségletét, mely folyamatosan növekedik az akvakultúra szektor fejlesztésével, mód és lehetőség is van kielégíteni. A haltenyésztés, legyen az tógazdasági vagy intenzív rendszerben végzett tevékenység, a leghatékonyabb energia-transzformációt képviseli, így a szűkítő energiaforrások időszakában azon termelési rendszerek/szektorok értékelődnek fel, melyek hatékonyságban, fenntarthatóságban kiemelkednek.

A II. Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozó keretében, nagyközönség előtt adta át a SZIE Halgazdálkodási Tanszék által, 2011. évben alapított kitüntetést *dr. Urbányi Béla* tanszékvezető a díjazottaknak. A Gödöllői Halászati Oktatásért-Kutatásért díjat azon kollégáknak ítéli oda a tanszéki kollektíva, akik maradandót tettek és alkottak a gödöllői halászat oktatási, kutatás-fejlesztési, szaktanácsadási és innovációs munkájának elismeréséért, szakmai elhivatottságukkal segítettek a tanszék hallgatói számára a gyakorlati ismeretek bővítését, és elősegítették a gödöllői halasok hírnevének öregbítését.

Az idén az alábbi kollégák részesültek az elismerésben:

- *Dr. H. Tamás Gizella* ügyvezető, akinek asszisztenciája mellett számos, napjainkban már vállalkozást vezet, elismert halászati szakemberek tanulták meg a szakma fortélyait. H. Tamás

Gizella először a TEHAG-ban, majd a Haltermosz dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaságában, az utóbbi időszakban pedig mint az Attalai Hal Kft. ügyvezetőjeként, Attalán okította a hallgatókat a halszaporítás, ivadéknevelés, és a lehalászás technológiai lépéseire.

- *Egyed Imre* termelésvezető, aki a tanszék kiemelt vállalati partnere, a Czikkhalas Halastavai Kft. kötelékében évről-évre nagy buzgalommal tereli hallgatóinkat a helyes irányba, időt és energiát nem kímélve, az esti órákban is oktatja a hallgatóinkat. Egyed Imre a sajátos mentalitásával gyakorta humorosan, néha keményen, de nagy türelemmel tanítja a szakma szeretetére és szakmai alázatára a mérnökjelölt kollégáinkat.

A díjazottak nem kapták „ingyen” a kitüntetést: mindkét kollégának a tanszék által az elmúlt évben kiadott 1-1 szakmai könyv ismertetését is fel kellett vállalni, melyet természetesen örömmel és készséggel megtettek.

Hoitsy György, a Hoitsy és Rieger Kft. ügyvezetője, a lillafüredi pisztrángtelep tulajdonosa ismertette a gazdaság történetét. *Cristina Munteanu*, a romániai WWF tudományos munkatársa bemutatta, hogy miként sikerült – igaz, egyelőre csak mintaterületeken – megoldást találni a halászat és a természetvédelem közötti nézetkülönbségek kezelésére. *Dr. Dariusz Kucharzyk* professor, az olsztyni Warmia és Mazuriai Egyetem (Lengyelország) tanszékvezetője a lengyel kollégák által végzett sügér szaporítási módszereket mutatta be. Előadásában kiemelte, egyetemük egyik fő célja, hogy a gyakorlatban is alkalmazható kutatásokat végezzenek. Ennek egyik példája a sügér szaporítás technológiájának továbbfejlesztése.

Füstös Gábor vezérigazgató (Balatoni Nonprofit Halgazdálkodási Zrt.) előadása nagy sikert aratott a hallgatóság körében. Ennek oka, hogy a vállalkozás menedzsmentje feltárva és elemezve a Balaton adottságait, egy horgászatközpontú, egyedi horgászrend kialakítását hajtotta végre és vezette be a vízterületen ez év januárjában. Ezen szabályozástól azt várják, hogy jobban nyomon követhető lesz a tó halállományának alakulása, és megfelelően lehet majd kontrolálni és kezelni a különböző havária eseteket.

Szabó Róbert termelés vezető (Öko 2000 vállalkozás) a sziki ponty történetét mutatta be, látványos, sok képpel illusztrált előadásában.

Mihálffy Szilvia, a VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztályának munkatársa, a 2014-től bevezetésre kerülő Közös Halászati Politika (KHP) jelenlegi helyzetéről és a hazai halászságot érintő részéről számolt be.

Pintér Zsolt a Szerbiában is meghonosított tavi tápos halnevelés tapasztalatairól számolt be.

Vízügyi kérdésekről beszélt *Papánek László* osztályvezető-helyettes (Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság), aki előadásában hangsúlyozta: a halászság és a vízügy érdekei közősek, az érdekellentét és szembenállás mesterséges, gyakorta félreértéseken alapszik.

A szakmai nap végeztével *dr. Urbányi Béla* tanszékvezető (Szent István Egyetem, Halgazdálkodási Tanszék) megköszönte a nagy létszámú részvételt, az előadóknek a prezentációkat és a hasznos, szakmai vitákat, és ígéretet tett arra, hogy jövőre tovább folytatják a rendezvénysorozatot.

U. B.

Aszály sújtja a tógazdaságokat

A Tógazda Halászati Zrt. 1700 hektáron folytat intenzív tógazdasági haltermelést. A gazdaság 80 halastava és 70 telelő tava tagoltan 9 megye területén fekszik. Dr. Németh István elnök-vezérigazgatónak – egyben a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetség elnökének – szigorú menetrendet kell tartania ahhoz, hogy a cég mindegyik taván rendszerben menjenek a dolgok. S az sem szokatlan, hogy szinte naponta változik a munkavégzés helyszíne. Április közepén Tiszaföldváron találkoztunk, ahol egy százhektáros tavat halásztak le.

Víz, vízhiány és halár, örök slágertéma a halászok körében, kezdte mondandóját a vezérigazgató. Az idén mindkét témakörben lesznek nehézségei a tógazdáknak, jósolta a szakember. A helyszínt bemutatva Németh István elmondta: ez a százhektáros, körtöltéses halastó kiváló vízminőséggel rendelkezik, s miután a meder is rendszerben van, ezért a halhús minősége is kiváló. A vizet a Tisza II csatornából veszik. S itt legalább van még víz, ami nagy áldás a cégnek, mert a dunántúli völgyzárógátas tavak többsége bizony, jelentős vízhiánnyal küzd. A dunántúli tavak félig töltöttek, s nincs is utánpótlás a téli csapadék, s a megszokott eső hiánya miatt.

A tiszaföldvári tóból a kétnyaras pontyot halászták le, amelyeket a dunántúli tavakba helyeztek ki. Eléggye vegyes a kép a hálóban ugránczó halakról. Kárász, amur, keszeg mellett piaci pontyokat is lát-

hattunk. A válogatás persze szakszerű és gyors: a Tógazda halászáinak nem kell eligazítást tartani, hogy melyik halat hogyan válasszanak el. A tóból mintegy 14–15 vagon halat (140–150 tonna) szállítanak át Dunántúlra. A kétnyaras pontyokat idén ősszel értékesítik, addig is a vízszegény dunántúli tavakban tartják őket. Ide, a tiszaföldvári tóba pedig egynyaras pontyot helyeznek ki, mert itt van vízutánpótlás a Tisza folyóból. A lehalászás tíz napig tart, s a vezérigazgató azt reméli, hogy a kormorán csapatok még nem tettek jelentős kárt az állományban. A kár mértékét mindig csak utólag lehet megállapítani, egyelőre azt látni, hogy a kormorán nem hordta fel a halat, és nincsenek sérült halak a hálóban. Ami a vegyes képet illeti, sajnos a víz feltöltésekor kárász is bekerül a tóba, mivel a 2,5 millió köbméter vizet nem tudják teljesen megszűrni. De az

Németh István elégedett a lehalászás eredményével

ezüst kárász sem megy veszendőben, mert ma már jó áron lehet értékesíteni. A nem táplálék méretű kárászt pedig a dunántúli tavakban a ragadozók (csuka, harcsa) nevelésénél hasznosítják.

Az aszály nem mindenütt egyforma méretű. A dunántúli tavaknál nagy a gond, mert az alföldi tavaknál a természetes vizekből, folyókból lehet pótolni a hiányt. Persze, drágán, mert például ebben a térségben – Szarvas, Mezőtúr, Tiszaföldvár – 10 forintot kell fizetni egy köbméter vízért. De legalább van, jelenti ki a vezérigazgató. Viszont a Dunántúlon az aszályos őszt egy csapadékhiányos tél követte, s tavasszal sem volt eső. Van olyan halastavuk (Marcaliban), amelyből már négymillió köbméter víz hiányzik. A 2,2 méteres vízmélység helyett térdig ér csupán a tóban a víz, s ebben viszont kockázatos a halat tartani. A vezérigazgató azonban kijelenti, hogy muszáj kockáztatniuk, mert kell a hely, így extenzív módon, alacsony népesítéssel helyeznek ki kétnyaras pontyot, és várják az esőt. Mert ha megered, akkor ez a tó gyorsan megtelik esővízzel. De amíg nem esik, addig marad a fohász.

Ha országosan marad a vízhiány, akkor a halak növekedésével is lesz probléma, és ősszel kisebb testtömegekre lehet számítani. Ennek oka, hogy a halnak is megfelelő nagyságú élettérre van szüksége a fejlődéshez. A vízhiány enyhítéséhez legalább 60–80 milliméter csapadékra volna szükség, de nem elhúzódóan, hanem intenzíven. Jó volna, ha jönne a „Nagy eső”.

Ezek a körülmények természetesen a haltermelést is negatívan befolyásolják, s a költségeket is növelik. A hal lassabban fejlődik, a levegőztető berendezéseket működtetni kell a halpusztulás megelőzése érdekében. A növekvő költségeket viszont csak a halárban lehet érvényesíteni. A ponty ára karácsony óta némileg emelkedett, jelenleg a 600 forint (plusz áfa) kilónkénti árat tartja elfogadhatónak a vezérigazgató.

A piaci helyzetről szólva a Németh István elmondta, hogy tavaly év végére a megtermelt halfölöslegnek kedvező exportlehetőségei voltak, mert a lengyel és a román piac elvitte a pontyfelesleget. Lengyelországban jelentős mennyiségű tükröspontyot értékesítettek, mivel a lengyel tógazdaságokban a KOI herpeszvírus megtizedelte az állományt. A karácsonyi halellátáshoz viszont pontyra volt szükségük, amit nem a cseh pikkelyes kínálatból, hanem a magyar tükrös pontyból elégítettek ki. Emellett több hazai tógazdaság Romániában is sikerrel járt az elmúlt év végén, idén tavasszal pedig az osztrák és a német horgászkihelyezésekhez vitték a magyar pontyot. A halkészlet azonban március végére elfogyott, olyannyira, hogy már megjelent a cseh import hal is a kereskedőknél. Szerencsére, csak a kereskedelemben jelenhet meg az import termék, ezt nem szabad kihelyezni, tárolni sem tógazdaságban, sem természetes vízben. Ezt a szabályt nagyon is érdemes betartani, mert akkor továbbra sem fertőződhet meg a hazai halállomány a KOI herpeszvírussal, más járványt okozó betegséggel. Ne jár-

A magyar tavakba nem jutott be a KOI herpeszvírus

junk úgy, mint a lengyel kollégák, akik import halat helyeztek el a tárolókban, ez által behozták a KOI herpeszvírus fertőzést. Legyünk óvatosak! – figyelmeztet a tógazda.

Az ideai termelési kilátások nem csak a vízhiány miatt nem biztatóak. Hiány van az egynyaras pontyból, de ami ennél is nagyobb probléma, hogy az egy-kétnyaras növényevőből (busa, amur) még kevesebb a mennyiség, amit – sajnos – importból sem sikerült pótolni. Ennek oka, hogy egész Európában hiány van az amur és a busa ivadékból. A tervszerűtlen szaporítási ciklusok, a nem megtervezett gazdálkodás eredménye, hogy bizonyos termékekből egyszer kínálati a piac, máskor pedig erős hiány alakul ki. Az egynyaras pontyért például kilogrammonként 750 forintot kértek a hazai piacon is.

A költségekkel kapcsolatban a vezérigazgató elmondta, hogy az elmúlt öt évben – leszámítva az elmúlt hónapokat – alig 5 százalékkal nőtt a hal értékesítési ára, ezzel szemben az input költségek 60–80 százalékkal emelkedtek. Első helyen a gázolaj ára említhető, amely 250 forintról 450 forintra nőtt (és valószínű nem ez a vége), a második helyen pedig a takarmány áll, amelynek mázsánkénti ára 2500 forintról 5000 forintra kúszott. S ha az aszály nem enyhül, akkor a kalászosok ára sem mérséklődik. Egy kilogramm halhús előállításához 3–5 kilogramm takarmányra van szükség, ezért a hal árát is nö-

Saját kamionokkal szállítják a halat

velni kell ahhoz, hogy némi jövedelem is maradjon a tógazdánál. Ellenkező esetben visszaesik a haltermelés jövedelemtermelő képessége, mondta a vezérigazgató. A termelési költségek további elemei is emelkedtek, lásd bérköltség, a kötelező bérkompenzáció 10 millió forintba kerül a Tógazda Zrt.-nek. S a 27 százalékos áfa sem kedvez az ágazatnak, sem a költségek, sem a haleyeladás szempontjából. A szövetség nem tett le arról, hogy az áfa csökkentését elérje a tárcánál, a kormánytól, mivel

a halfogyasztás növelésének egyik gátja a jelenlegi magas áfa kulcs.

A jelenlegi gazdasági, piaci helyzet is indokolja, hogy a halat ne adja olcsón a tógazda, összegzi a mondandóját a vezérigazgató. Véleménye szerint reális a 600 forint (plusz áfa) kilogrammonkénti eladási ár, s ha ennél jóval olcsóbban adja valaki a halát, akkor az egész szakmának okoz kárt, mert felborítja, megzavarja az egyébként is kényes, törekeny piaci egyensúlyt.

– hajtun –

Macedón halászati szakemberek tanulmányútja hazánkban

A macedón Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztérium Halászati és Akvakultúra Osztályának szakértői, *Igor Bojadzievski* osztályvezető és munkatársa *Violeta Mihajloska*, a magyar halászati, haltermelési szakigazgatás és a Halászati Operatív Program működését tanulmányozta hazánkban. Mivel Macedónia szintén tenger nélküli ország, tagjelöltként Európai Unió felkészüléséhez hasznosak voltak a magyar tapasztalatok.

Március 26–30. között, az Európai Unió TAIEX programjának (technikai segítségnyújtást és információcserét ösztönző program) támogatásával megvalósuló látogatás keretében a Vidékfejlesztési Minisztérium Halászati és Halászati Operatív Program Irányító Hatóság Osztályának munkatársai tartottak előadásokat a macedón kollégáknak és kísérték őket a szektor egyes szereplőjéhez.

Bár a kétfélmillió lakosú Macedónia jelentős édesvízi halászati erőforrásokkal rendelkezik (Ohridi tó, Prespa tó stb.) és haltermelési adottságai is kiválóak (pisztráng, ponty) az ország összes haltermelése csak mintegy 1800 tonna. A látogatás során ezért is érkezett sok kérdés a termelés fejlesztésének magyarországi tapasztalataira vonatkozóan, illetve a tudomány és a termelés együttműködésének gyakorlatáról.

A Vidékfejlesztési Minisztériumban a szakmai előadásokra 2 nap jutott, ahol az

első napon a minisztérium halászati szakmai osztálya az Európai Halászati Alapot és a Közös Halászati Politika reformját, valamint ezeknek a hazai ágazatra gyakorolt hatását mutatta be a vendégeknek. A második napon az előadók a Halászati Operatív Program (HOP) különböző tengelyeit mutatták be, majd a vendégekkel átbeszéltek a programozási és végrehajtási tapasztalatokat, a támogatási formákat, a program pénzügyi aspektusait és a HOP intézményeit.

A program kialakításakor fontosnak tartottuk, hogy a vendégek első kézből is kaphassanak információkat és találkozhassanak kutatókkal és termelőkkel is. Szarvason a Halászati és Öntözési Kutatóintézetben *Dr. Jeney Zsigmond* megbízott igazgató fogadta a vendégeket, ahol az intézmény megtekintése mellett annak kutató tevékenységéről, kutatási programokban való részvételéről, valamint hazai és nemzetközi együttműködéséről is tájékoztatást kaptak. Lehetőség nyílt arra is, hogy a vendégek a szarvasi afrikai harcsatermelés és a jászkeséri recirkulációs rendszerű barramundi nevelés gyakorlati tapasztalatairól is információkat szerezzenek.

Mivel a macedón szakemberek érdeklődtek a hagyományos tógazdaságokból kialakuló multifunkcionális tógazdaságok magyar modellje iránt, Akasztóra is elláto-

gattak, ahol az Öko 2000 vállalkozás széles körű turisztikai szolgáltatásai mellett, komoly intenzív haltermelő egységet is létesített. *Szabó József*, a gazdaság vezetője megosztotta tapasztalatait a fejlesztési programokban való részvételről és termékeinek, szolgáltatásainak piaci bevezetéséről is.

Látogatásuk utolsó napján a vendégek a Szent István Egyetem Halgazdálkodási Tanszékét látogatták meg, ahol a tanszék munkatársai mellett találkoztak *Csoma Gáborral*, a MAHAL (Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége) alelnökével is. Itt elsősorban a természetes vizek hasznosításának szabályozási kérdéseiről, a halászok és horgászok kapcsolatáról és lehetséges tanszéki együttműködésekről folyt eszmecsere.

Mint a szakmai program szervezői, örültünk annak, hogy a vendégek aktívan és sok kérdéssel vettek részt a megbeszéléseken. Különösen érdekelte a macedón kollégákat a kutatóintézetek, szakmai szervezetek és termelők hazai együttműködése, illetve az EU halászati támogatásainak lehívásához szükséges tagállami keretek kiépítése. Szakértő kérdéseik nyomán, mi is objektív képet alkothattunk azokról a területekről, ahol Magyarországon is lehetőség van további fejlődésre.

B. T.

Széchenyi Agrár kártya „Jövet-menet”

Egy mozgásban lévő bank,
a mozgásban lévőknek